

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
Факультет «Дизайн середовища»
Кафедра «Дизайн тканини та одягу»

Вероніка ЛОКТІОНОВА

**ТРАНСФОРМАТИВНЕ ФОРМОУТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО
КОСТЮМА ЗА ЗРАЗКАМИ ТРАДИЦІЙНОГО УКРАЇНСЬКОГО
МИСТЕЦТВА**

Кваліфікаційна робота на здобуття СВО «Магістр»
ОПП «Концептуальний дизайн в індустрії моди»
зі спеціальності 022 Дизайн

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело.

_____ В. ЛОКТІОНОВА

Науковий керівник: Оксана ЛАГОДА,
доктор мистецтвознавства, професор

Харків 2024

АНОТАЦІЯ

Локтіонова В.В. «Трансформативне формоутворення сучасного костюма за зразками традиційного українського мистецтва» – кваліфікаційна робота на здобуття СВО «Магістр» зі спеціальності 022 Дизайн ОПП «Концептуальний дизайн в індустрії моди».

Роботу присвячено розгляду важливої проблематики – національна ідентифікація в дизайні костюма у контексті інтерпретації зразків традиційного мистецтва сучасними засобами дизайну. Метою роботи є виявлення можливостей трансформативного формоутворення сучасного костюма через інтеграцію та переосмислення традиційного українського мистецтва витинанки; використання дизайнерських рішень, що поєднують народні образи із сучасними.

Об'єкт дослідження: дизайн сучасного костюму, інспірований зразками традиційного українського мистецтва.

Предмет дослідження: особливості трансформації мистецьких форм традиційного ремесла витинанки у створенні сучасного костюма, зокрема, через переосмислення такого типового мотиву витинанки як лелека.

Кваліфікаційна робота присвячена вивченню та систематизації характерних особливостей такого традиційного для українців мистецтва як витинанка, його ролі в українській народній культурі та засобам дизайну, що сприяють переосмисленню технік витинання у створенні сучасних модних образів. За основу авторської проєктної розробки взято мотив лелеки, як один з центральних символічно-семантичних образів українства. Здійснено аналіз сучасних зразків дизайну костюма вітчизняних дизайнерів з урахуванням принципів трансформативного формоутворення, інспірованого техніко-технологічними особливостями витинанки і знаково-символічним змістом образу лелеки. За результатами дослідження сформульовано концепцію проєкту, розроблено й виготовлено експериментальну модель одягу.

Ключові слова: дизайн одягу, витинанка, формоутворення костюма, проблема національної ідентифікації, традиційне мистецтво.

ABSTRACT

Loktionova Veronika. «Transformative shaping of modern costume based on the models of traditional Ukrainian art» is a qualification work for the Master's degree in specialty 022 Design, OPP «Conceptual Design in the Fashion Industry».

The work is devoted to the consideration of an important issue – national identification in costume design in the context of interpretation of traditional art by modern design means. The purpose of the work is to identify the possibilities of transformative shaping of modern costume through the integration and rethinking of traditional Ukrainian art of vytynanka; the use of design solutions that combine folk images with modern ones.

Object of research: design of modern costume inspired by examples of traditional Ukrainian art.

Subject of research: peculiarities of transformation of art forms of the traditional craft of vytynanka in the creation of a modern costume, in particular, through the rethinking of such a typical vytynanka motif as a stork.

The qualification work is devoted to the study and systematization of the characteristic features of such traditional Ukrainian art as vytynanka, its role in Ukrainian folk culture and design tools that contribute to the rethinking of cutting techniques in creating modern fashion images. The own design development is based on the motif of the stork which is one of the central symbolic and semantic images of Ukrainians. An analysis of modern costume designs by domestic designers, taking into account the principles of transformative shaping inspired by the technical and technological features of vytynanka and the sign and symbolic content of the stork image. Based on the results of the study, the project concept was formulated, an experimental clothing model was designed and manufactured.

Keywords: clothing design, vytynanka, costume shaping, the problem of national identification, traditional art.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ	9
ДОСЛІДЖЕННЯ.....	
1.1. Історичні відомості про розвиток ремесла витинанки.....	9
1.2. Види, технології виготовлення, локальні особливості	11
витинанок в Україні.....	
1.3. Традиційні символи українського мистецтва в оздобленні	14
одягу. Образ лелеки.....	
1.4. Джерела і методи дослідження визначеної проблематики.....	16
Висновки до першого розділу.....	19
РОЗДІЛ 2. ТРАНСФОРМАЦІЇ ТРАДИЦІЙНОГО УКРАЇНСЬКОГО	20
МИСТЕЦТВА У СУЧАСНОМУ ДИЗАЙНІ КОСТЮМА.....	
2.1. Інспірації витинанок у творчості сучасних митців і дизайнерів:	20
аналіз робіт-аналогів.....	
2.2. Аналіз тенденцій моди на 2024-2025 роки.....	25
Висновки до другого розділу.....	31
РОЗДІЛ 3. АВТОРСЬКА ПРОЄКТНА ПРОПОЗИЦІЯ ЗА	32
РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	
3.1. Концепція авторського проєкту.....	32
3.2. Мудборд.....	33
3.3. Художньо-графічна розробка моделей колекції.....	33
3.4. Технічна документація та процес виготовлення	38
експериментальної моделі.....	
Висновки до третього розділу.....	43
ВИСНОВКИ.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	45
ДОДАТКИ.....	50

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Мода сьогодні все більше звертається до національних традицій та культурної спадщини народів у пошуках джерел натхнення. Мистецтво завжди було важливою частиною культурної спадщини будь-якого народу, а традиційні ремесла стали джерелом натхнення для багатьох сучасних дизайнерів. Наприклад, українська творчість багата символами та унікальними техніками виконання. У роботі пропонується новий погляд на традиційне мистецтво витинанки в контексті дизайну сучасного костюма. Останнім часом з'являється помітна тенденція до відродження стародавніх ремесел. Це також сприяє унікальним інтерпретаціям народних форм творчості: дизайнери поєднують традиційні техніки із сучасною естетикою, вдихаючи нове життя в багатовікові традиції.

Для цієї роботи було обрано мистецтво витинанки. Воно має давнє коріння, але й сьогодні знаходить нове життя через адаптацію в різних галузях творчості, зокрема в дизайні сучасного костюма. Було застосовано метод трансформативного формоутворення для створення сучасного костюма за допомогою принципів формоутворення та образно-асоціативних підходів для передачі глибокого значення та символіки традиційного мистецтва. Такий підхід до формоутворення костюма дозволяє не лише зберегти та вшанувати культурні традиції, а й розширює їхнє сприйняття у сучасному світі.

Мета роботи: виявити можливості трансформативного формоутворення сучасного костюма через інтеграцію та переосмислення традиційного українського мистецтва витинанки; використати дизайнерські рішення, що поєднують народні образи із сучасними, сприяючи національній ідентифікації. Для досягнення заявленої мети необхідно вирішити такі **завдання:**

- зібрати, проаналізувати і систематизувати джерела за темою, як з точки зору сучасних дизайн-практик, так і розвитку традиційного мистецтва витинанки;
- виявити, у який спосіб дизайнери використовують у своїй творчості трансформативне формоутворення та інтерпретують зразки традиційного мистецтва витинанки;
- охарактеризувати знаково-символічні та семіотичні значення типових мотивів традиційних витинанок (лелека);
- виявити засоби дизайну, які використовуються сучасними дизайнерами і сприяють національній ідентифікації дизайн-продукту;
- сформулювати концепцію авторської проєктної розробки, реалізувати допроєктні та проєктні дослідження, розробити колекцію моделей одягу за темою дослідження, підготувати технічні матеріали для виготовлення експериментальної моделі одягу.

Об'єкт дослідження: дизайн сучасного костюму, інспірований зразками традиційного українського мистецтва.

Предмет дослідження: особливості трансформації мистецьких форм традиційного ремесла витинанки у створенні сучасного костюма, зокрема, через переосмислення такого типового мотиву витинанки як лелека.

У роботі застосовано культурно-історичний аналіз для вивчення особливостей розвитку та відтворення мистецтва витинання. Проведено аналіз візуальних джерел для перетворення та застосування традиційних мистецьких технік у сучасному дизайні костюма. Досліджено відтворення оригінальних підходів у декоруванні модерного костюма інспірованих мистецтвом витинанки окремих дизайнерів.

Наукова новизна роботи полягає в оригінальному підході до застосування мистецтва витинанки у створенні сучасного костюма. Робота досліджує адаптацію витинанкових мотивів, та поєднує народне мистецтво і сучасні тенденції моди.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у можливості застосовувати у сучасній індустрії моди мотиви традиційних ремесел для створення костюмів, які виявляють національну ідентичність.

Структура: робота складається з пояснювальної записки, що містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки, графічно-експозиційної частини, презентації проєкту і розробки експериментальної моделі одягу.

Експозиційно-графічна частина кваліфікаційної роботи

